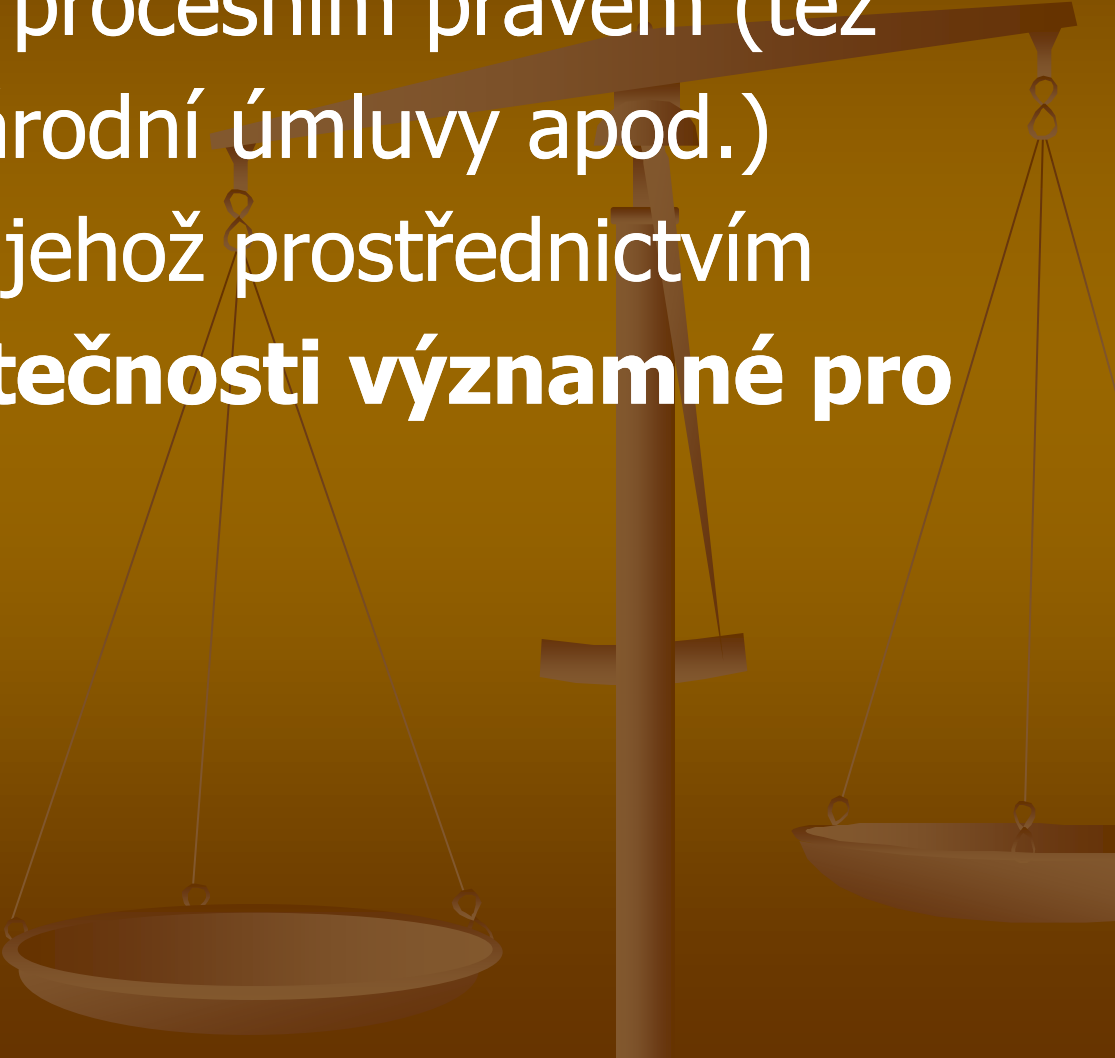

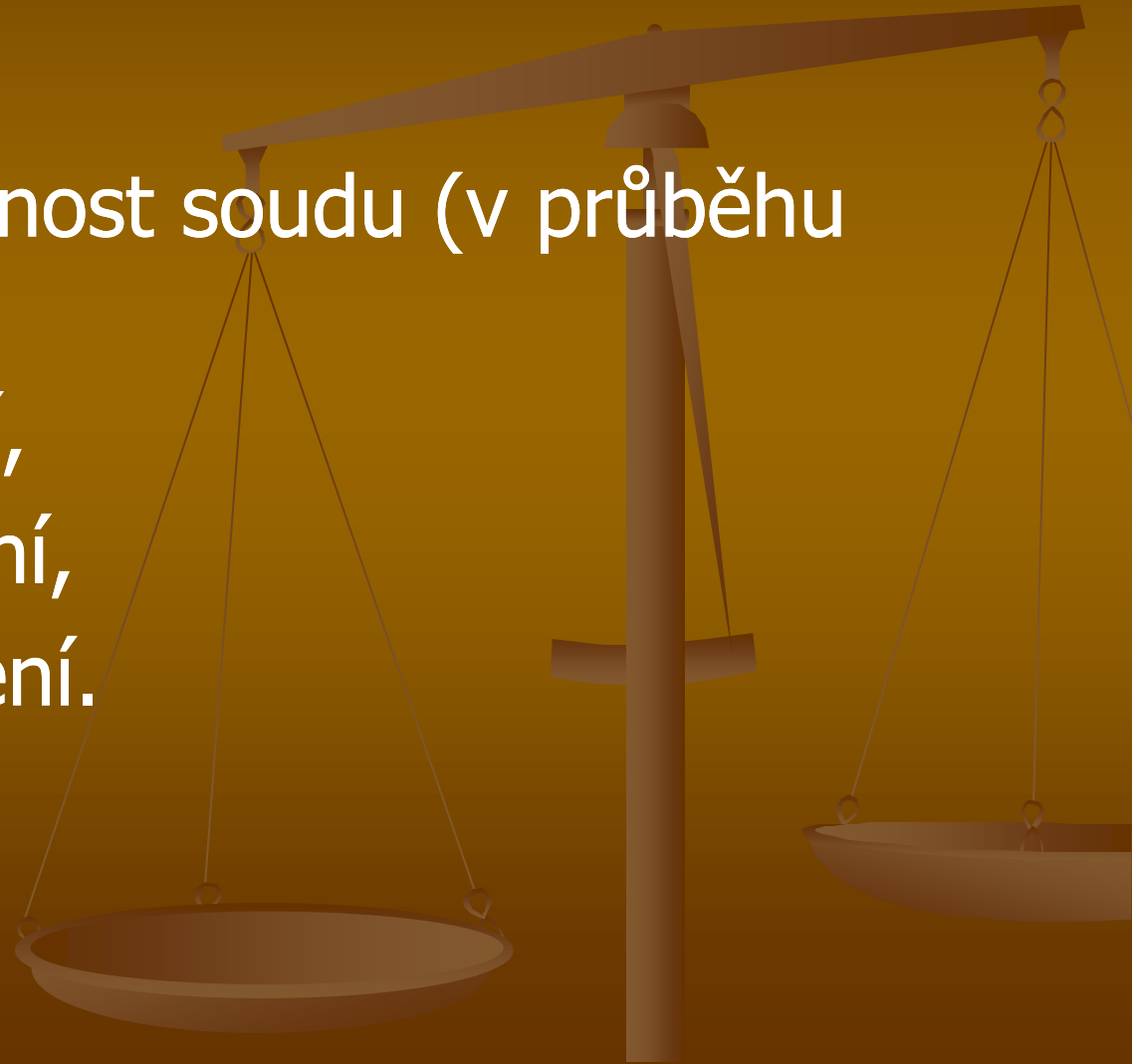
Dokazování v civilním
procesu
(§ 120 - § 136 OSŘ)

Dokazování je procesním právem (též normy EU, mezinárodní úmluvy apod.) upravený postup, jehož prostřednictvím soud zjišťuje **skutečnosti významné pro rozhodnutí.**

Na rozsah dokazování a užití důkazních prostředků mají vliv :

- poučovací povinnost soudu (v průběhu celého řízení),
- příprava jednání,
- přípravné jednání,
- koncentrace řízení.

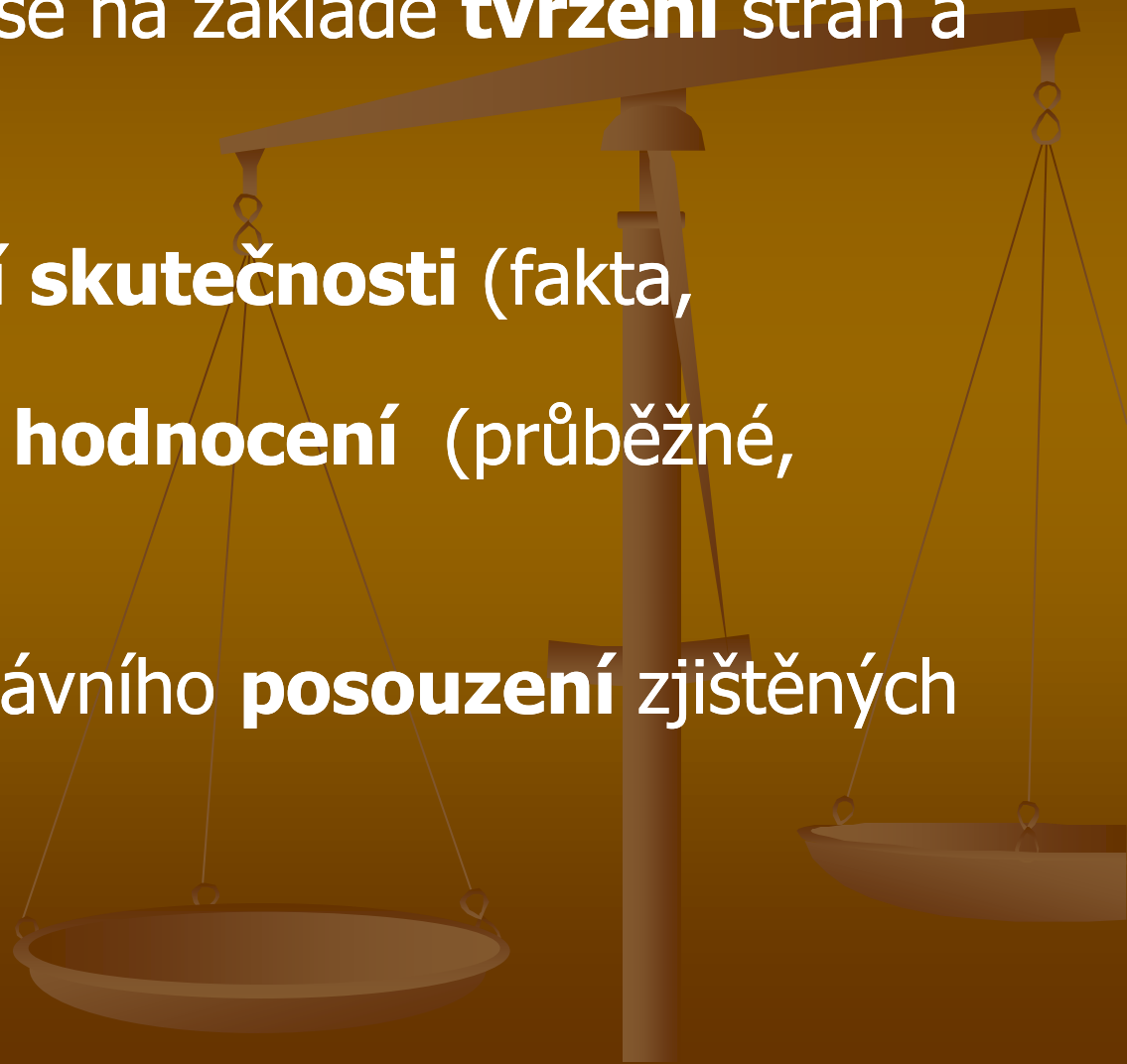

Klíčové pojmy

V důkazním řízení se na základě **tvrzení** stran a **důkazních návrhů**

- **zjišťují** relevantní **skutečnosti** (fakta, okolnosti),
- a provádí se jejich **hodnocení** (průběžné, závěrem).

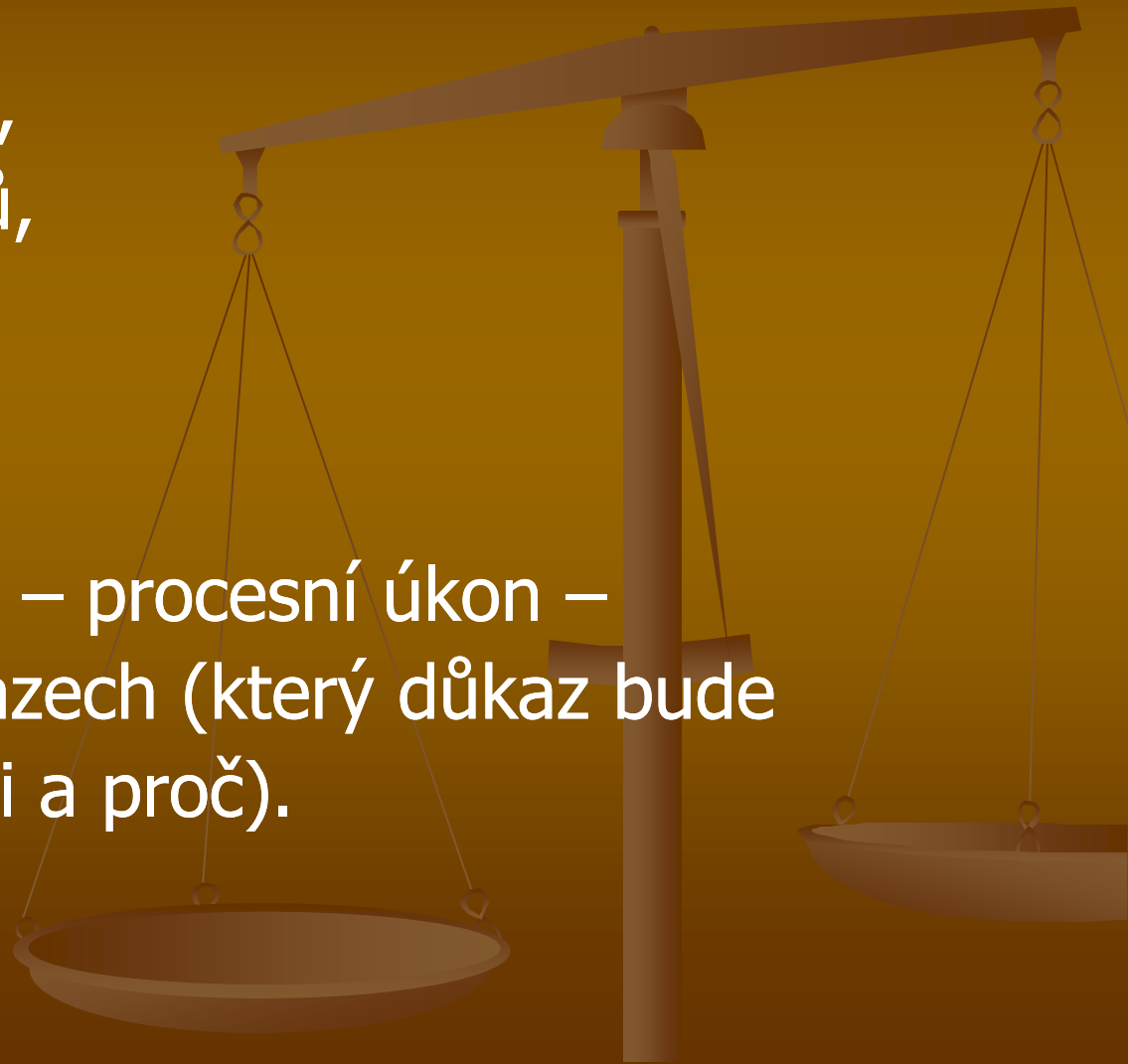
Nutno odlišit od právního **posouzení** zjištěných skutečností.

Důkazní řízení, resp. důkazní část řízení má tyto fáze :

- navrhování důkazů,
- obstarávání důkazů,
- provádění důkazů,
- hodnocení důkazů.

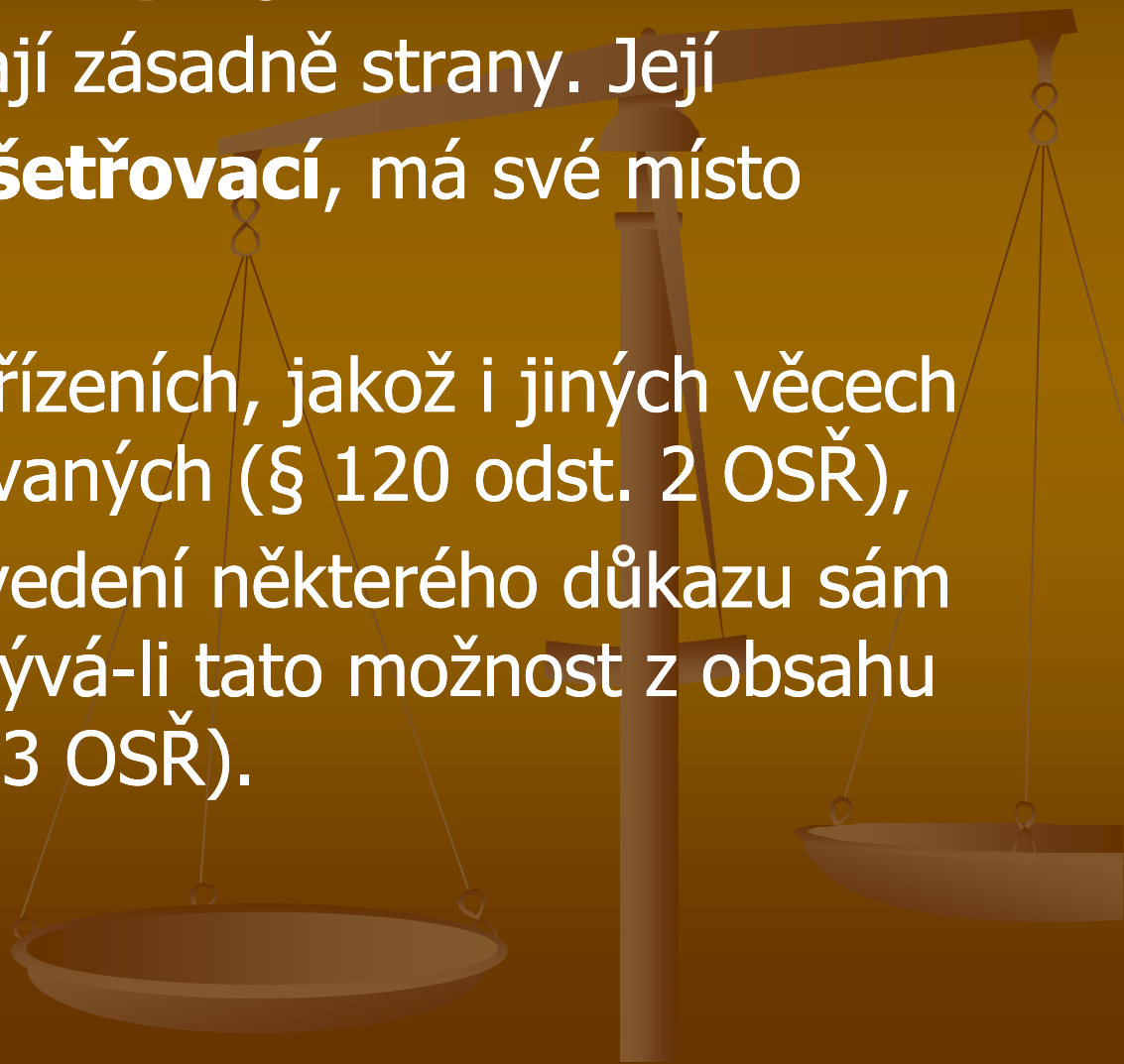
Lze také přidat fázi – procesní úkon – **rozhodování** o důkazech (který důkaz bude prováděn, který nikoli a proč).

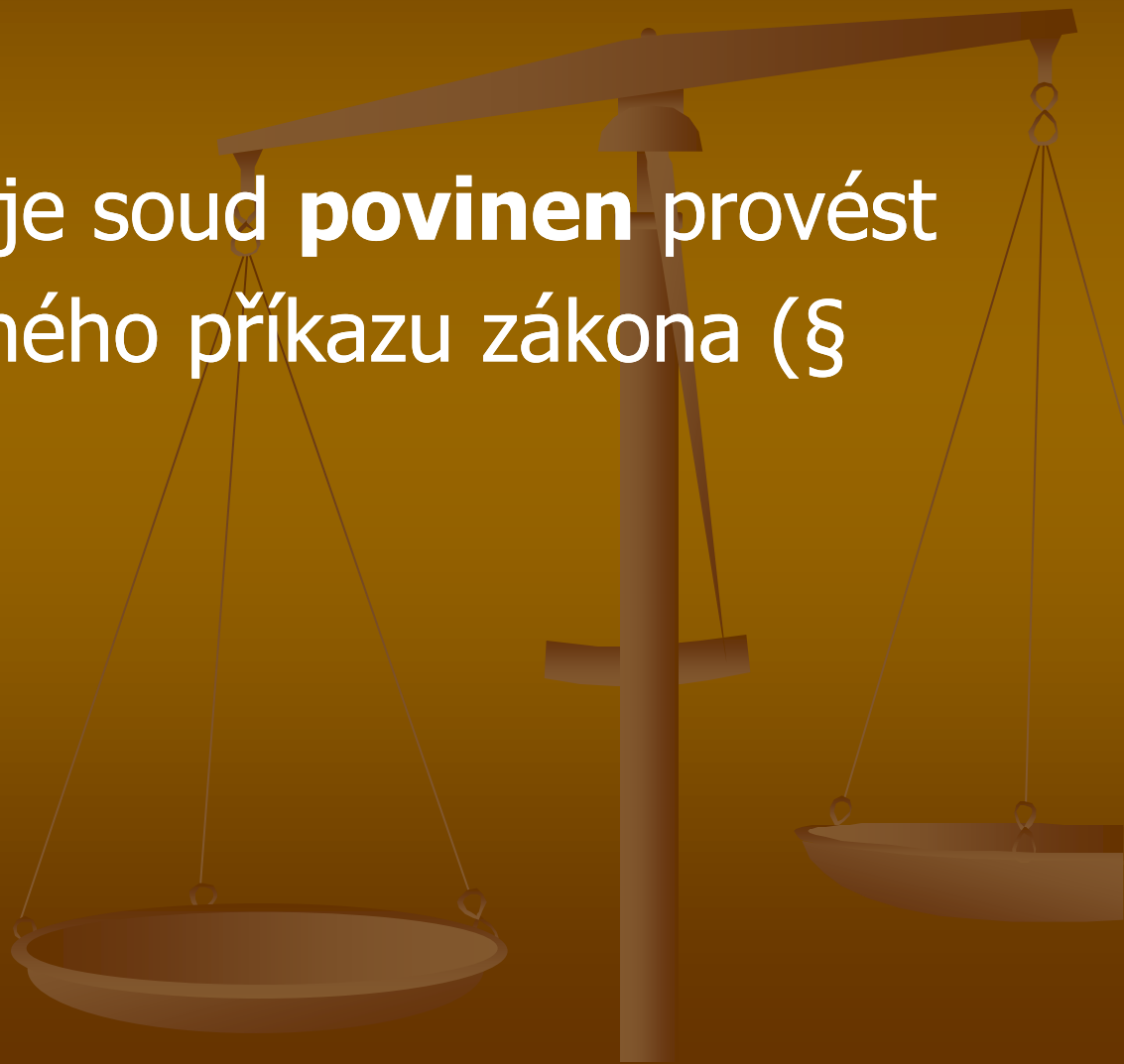
V důkazním řízení se uplatňuje z procesních zásad především zásada **projednací**.

Důkazní iniciativu mají zásadně strany. Její protiklad, zásada **vyšetřovací**, má své místo

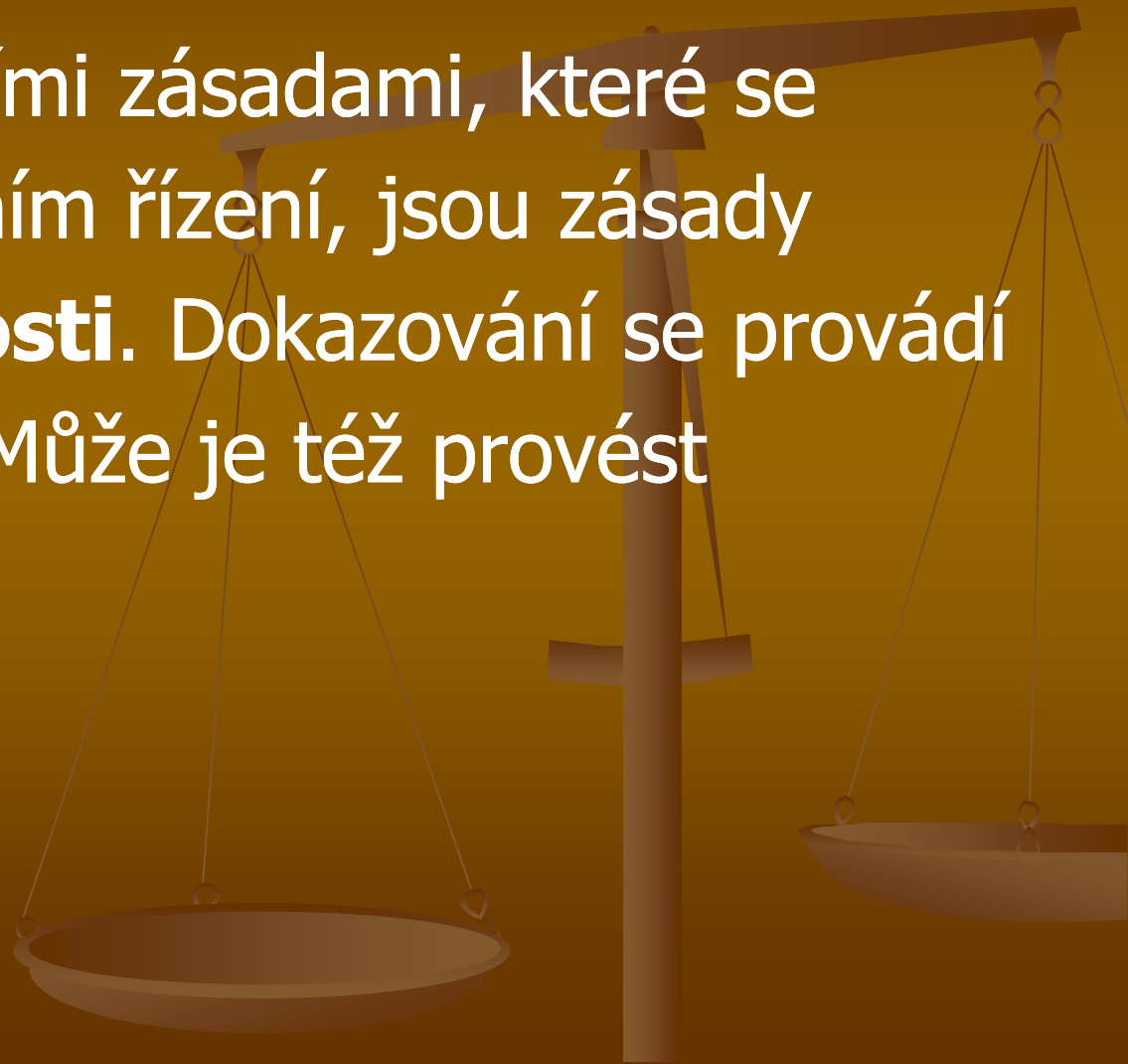
- v tzv. nesporných řízeních, jakož i jiných věcech zákonem vyjmenovaných (§ 120 odst. 2 OSŘ),
- shledá-li soud provedení některého důkazu sám za potřebné a vyplývá-li tato možnost z obsahu spisu (§ 120 odst. 3 OSŘ).

Některé důkazy je soud **povinen** provést na základě výslovného příkazu zákona (§ 187 odst. 3 OSŘ).

Dalšími procesními zásadami, které se uplatňují v důkazním řízení, jsou zásady **přímosti** a **ústnosti**. Dokazování se provádí jen **při jednání**. Může je též provést dožádaný soud.

Výluky z dokazování

- **notoriety,**
- **právní předpisy** (nikoli však cizí právo, problém – komunitární předpisy a judikatura evropských soudů),
- skutečnosti, pro něž platí povinnost **mĺčenlivosti,**
- skutečnosti, jež není třeba dokazovat, protože rozhodné skutečnosti (skutkový stav) již byly zjištěny; jde tedy o skutečnosti **irelevantní,**
- **nepřípustné (neúčinné) důkazy** (R 39/99).

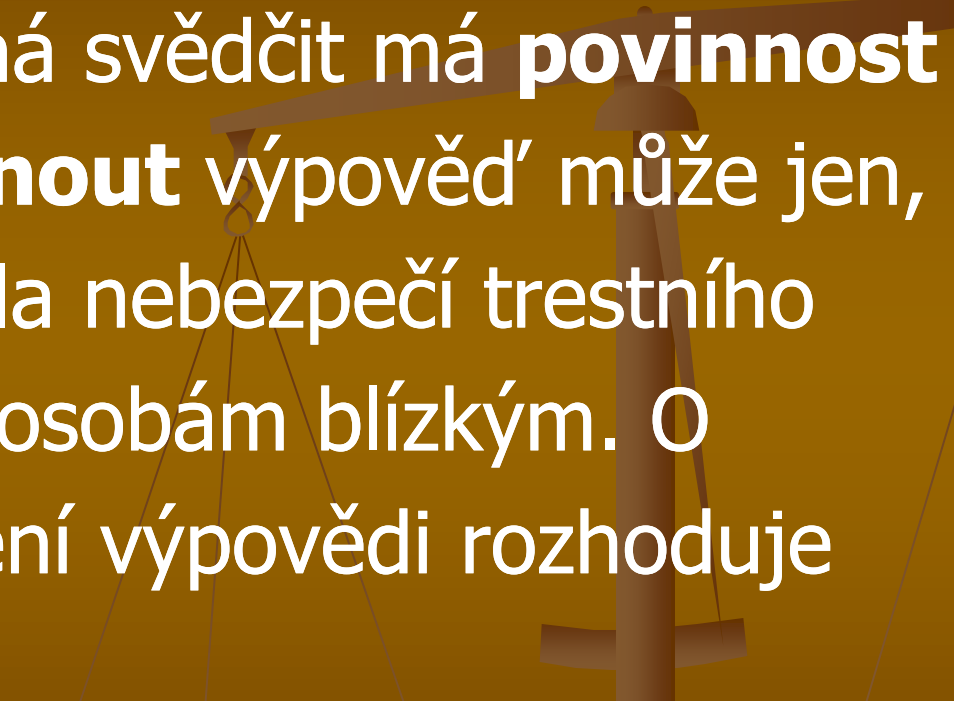
Důkazní prostředky

- jsou zákonem stanovené způsoby (formy), kterými se provádějí konkrétní **důkazy** a tak zjišťují rozhodné skutečnosti. Výčet důkazních prostředků je uveden v § 125 OSŘ. Tento výčet je **otevřený** – lze provést i důkazy takovými prostředky, které nejsou v OSŘ uvedeny (audiovizuální záznam).

Následují výslovně upravené důkazní prostředky:

Výslech svědka (§ 126)

Osoba předvolaná svědčit má **povinnost** vypovídat. **Odmítnout** výpověď může jen, jestliže by způsobila nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým. O důvodnosti odepření výpovědi rozhoduje soud.

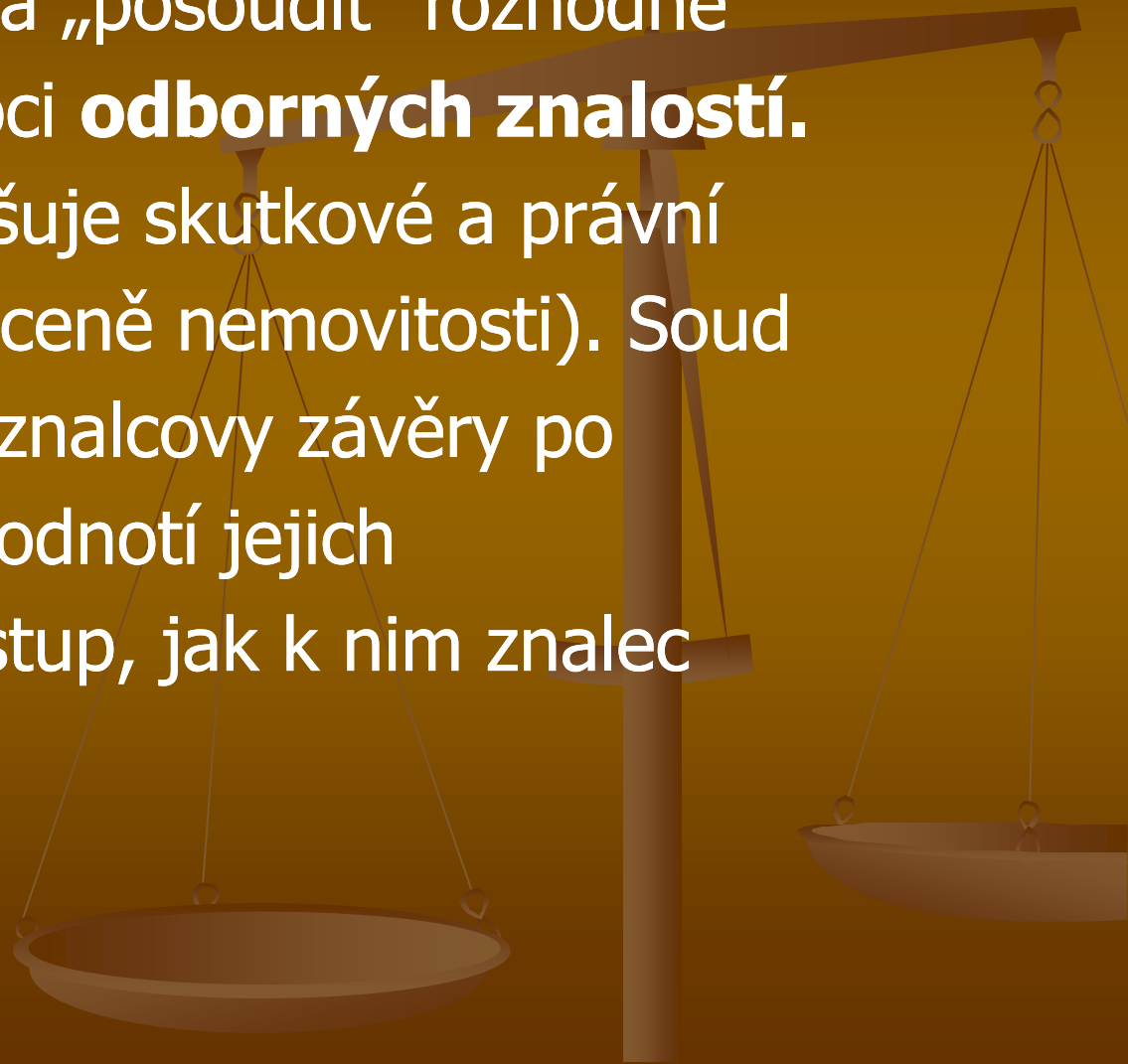

Průběh výslechu svědka

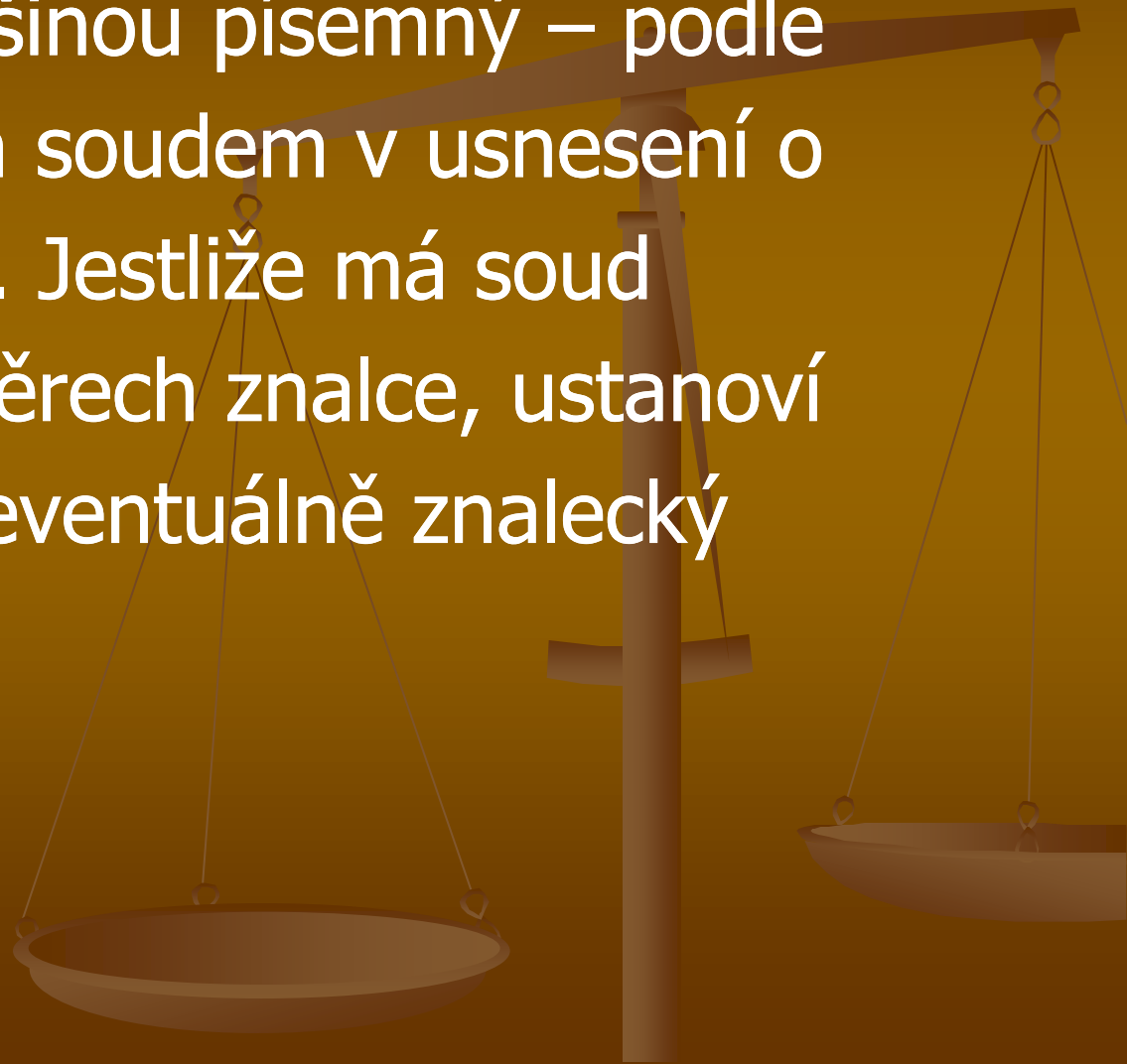
- zjištění totožnosti, osobních údajů, okolností s vlivem na věrohodnost svědka,
- poučení svědka o jeho právech a povinnostech (včetně trestních následků křivé výpovědi),
- vylíčení relevantních skutečností (předmět výslechu); výslech řídí předseda senátu, po něm kladou otázky zástupci stran, případně účastníci,
- zakázány jsou otázky
 - nesouvisející s předmětem výslechu,
 - sugestivní,
 - kapciózní (klamavé).

Znalecký posudek (§ 127)

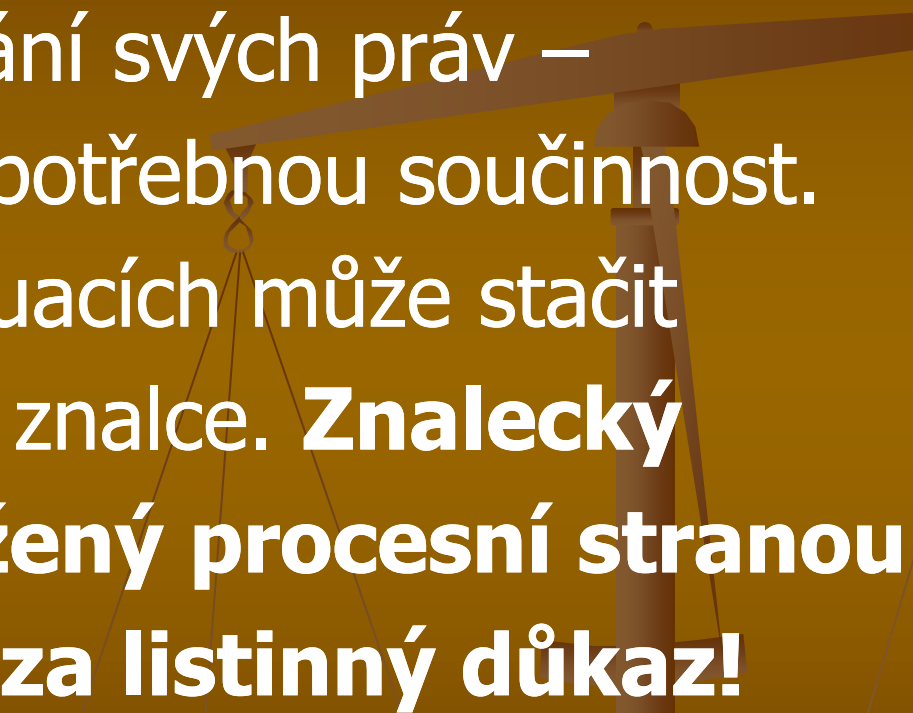
Užívá se, je-li třeba „posoudit“ rozhodné skutečnosti za pomoci **odborných znalostí**. Posudek někdy směřuje skutkové a právní aspekty (posudek o ceně nemovitosti). Soud v zásadě nehodnotí znalcovy závěry po věcné stránce, ale hodnotí jejich konzistentnost a postup, jak k nim znalec dospěl.

Znalecký posudek je zásadně ústní, ale v soudní praxi většinou písemný – podle otázek položených soudem v usnesení o ustanovení znalce. Jestliže má soud pochybnosti o závěrech znalce, ustanoví znalce revizního (eventuálně znalecký ústav).

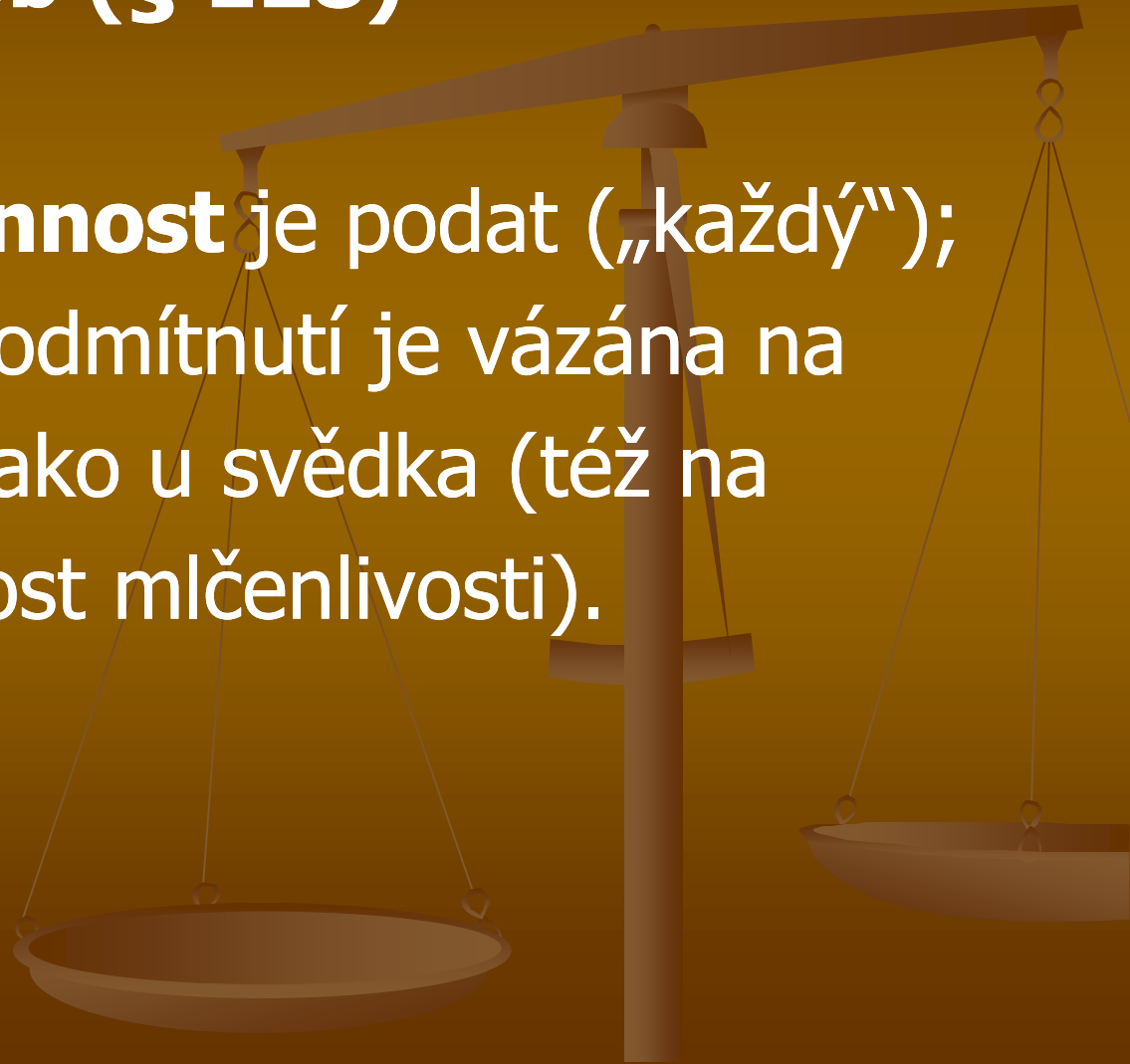

Účastníci i jiné osoby jsou povinny –
v rámci respektování svých práv –
poskytnout znalci potřebnou součinnost.
V jednodušších situacích může stačit
odborné vyjádření znalce. **Znalecký
posudek předložený procesní stranou
se považuje jen za listinný důkaz!**

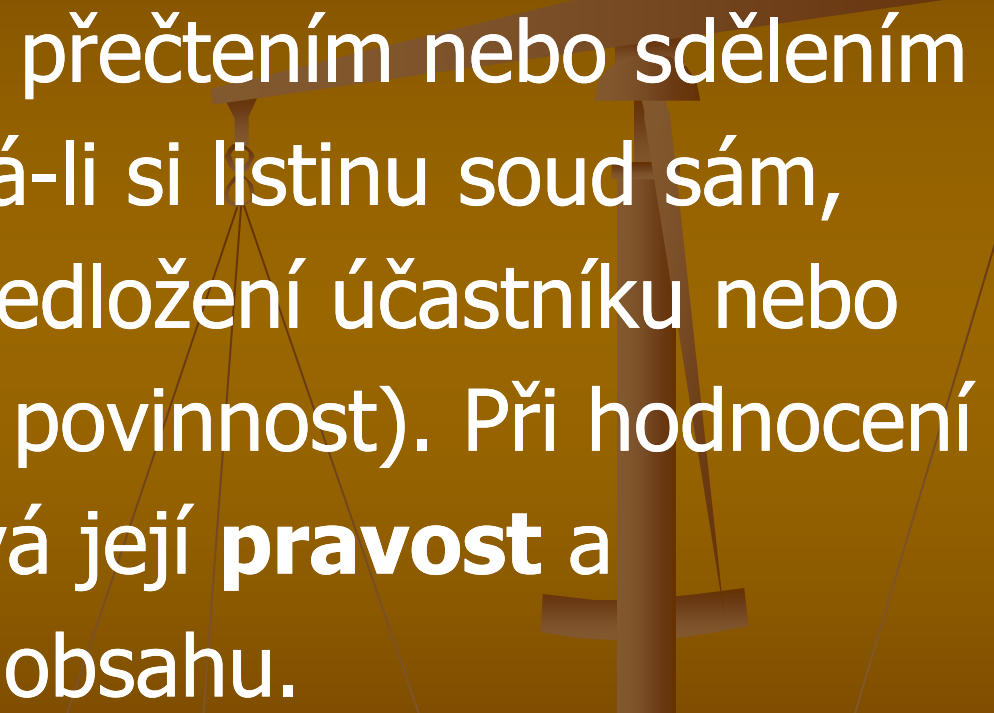
Zprávy a vyjádření orgánů, fyzických i právnických osob (§ 128)

Stanoví se **povinnost** je podat („každý“);
přípustnost jejich odmítnutí je vázána na
stejně podmínky jako u svědka (též na
případnou povinnost mlčenlivosti).

Důkaz listinou (§ 129)

Provádí se jejím přečtením nebo sdělením obsahu. Neobstará-li si listinu soud sám, může uložit její předložení účastníku nebo jiné osobě (ediční povinnost). Při hodnocení listiny se rozeznává její **pravost** a **správnost** jejího obsahu.

Ohledání (§ 130)

Soud jím získává **bezprostřední poznatky** o určitých skutečnostech.

Důkaz se provádí

- ohledáním **předmětu** při jednání,
- ohledáním **místa**.

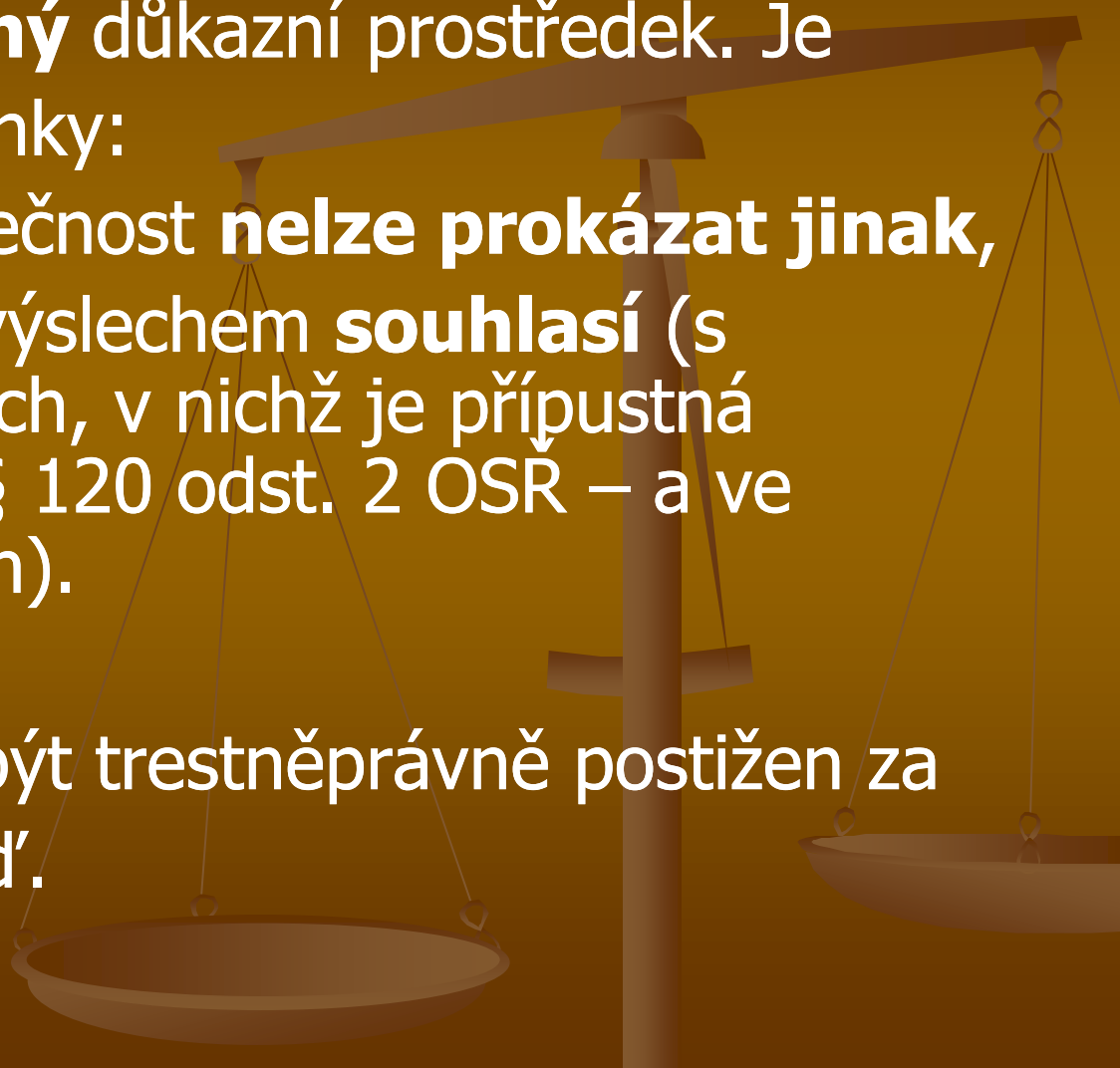

Výslech účastníka (§ 131)

Jde jen o **podpůrný** důkazní prostředek. Je vázán na tyto podmínky:

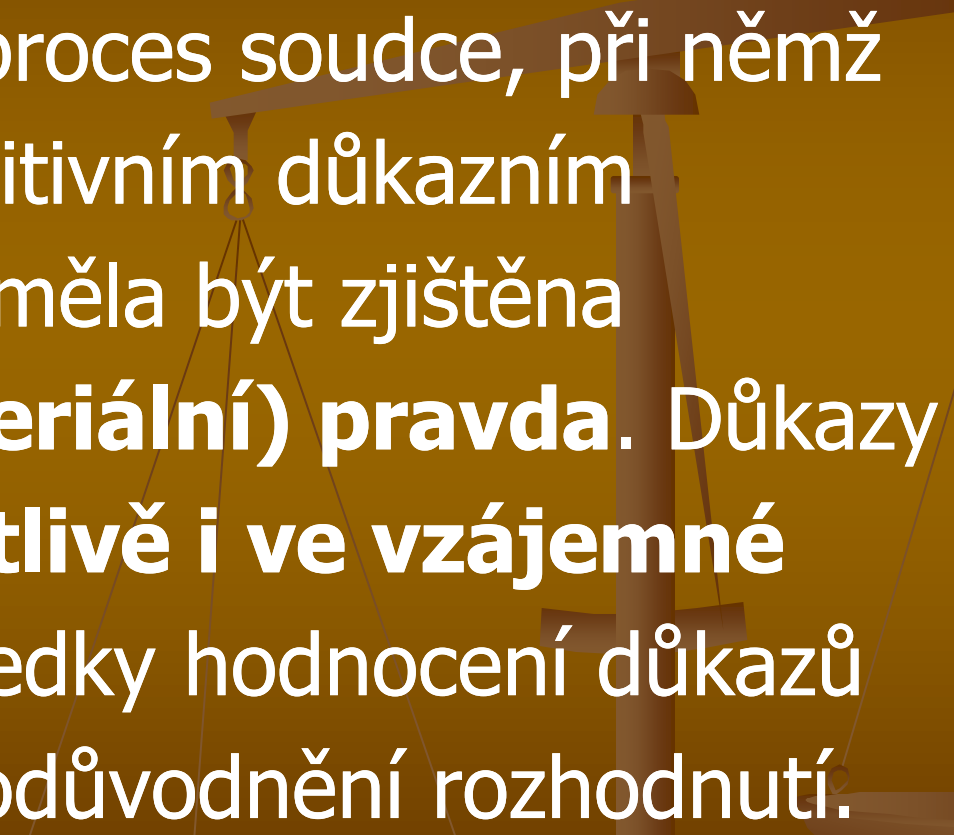
- dokazovanou skutečnost **nelze prokázat jinak,**
- účastník se svým výslechem **souhlasí** (s výjimkami ve věcech, v nichž je přípustná iniciativa soudu - § 120 odst. 2 OSŘ – a ve věcech statusových).

Účastník nemůže být trestněprávně postižen za nepravdivou výpověď.

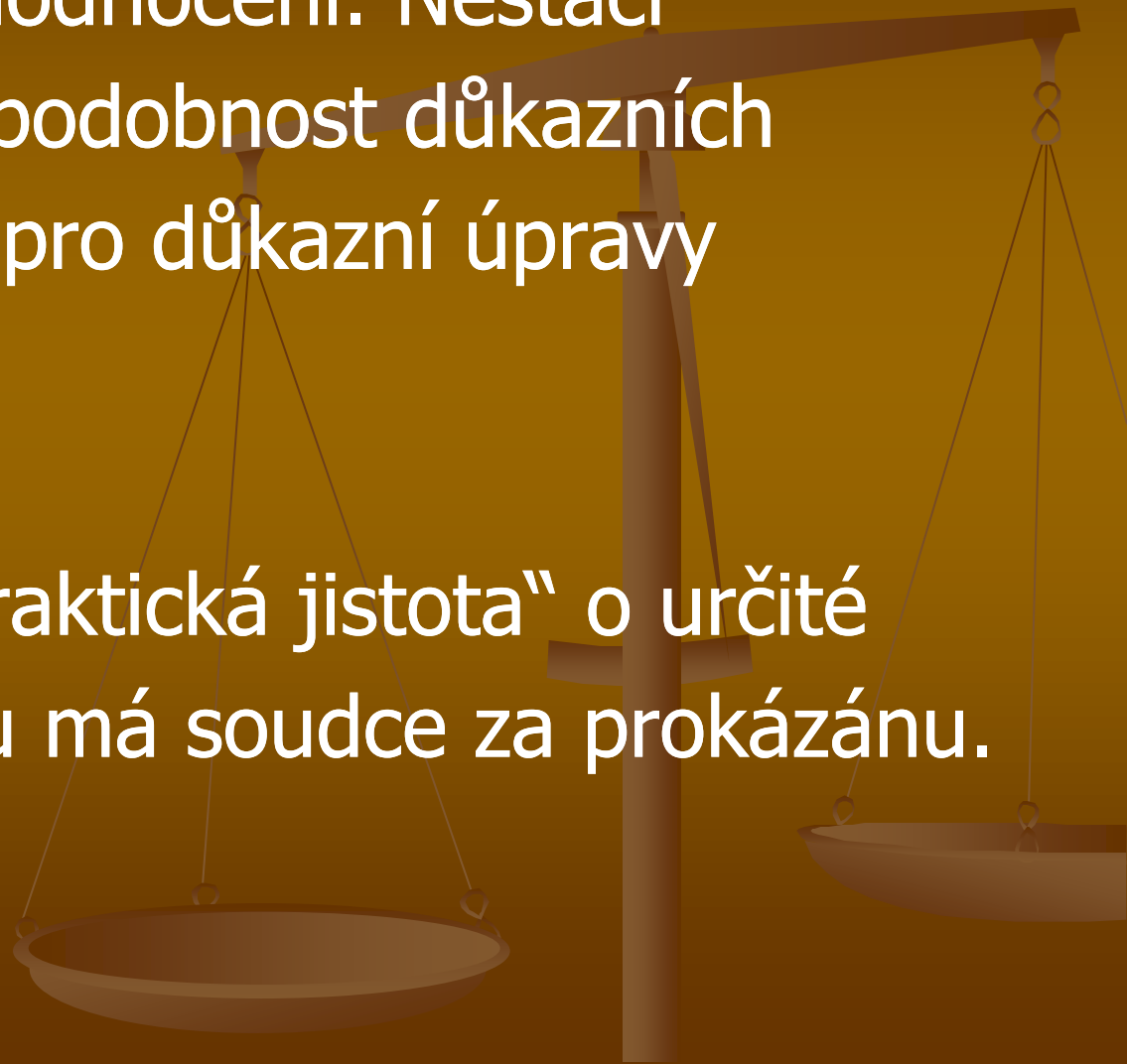
Hodnocení důkazů (§ 132)

Je myšlenkový proces soudce, při němž se dospívá k definitivním důkazním zjištěním. Tak by měla být zjištěna **objektivní (materiální) pravda**. Důkazy se hodnotí **jednotlivě i ve vzájemné souvislosti**. Výsledky hodnocení důkazů jsou vyjádřeny v odůvodnění rozhodnutí.

Soudce by měl být **přesvědčen** o správnosti svého hodnocení. Nestačí převažující pravděpodobnost důkazních zjištění, příznačná pro důkazní úpravy v jiných zemích.

Častá je však „praktická jistota“ o určité skutečnosti, kterou má soudce za prokázánu.

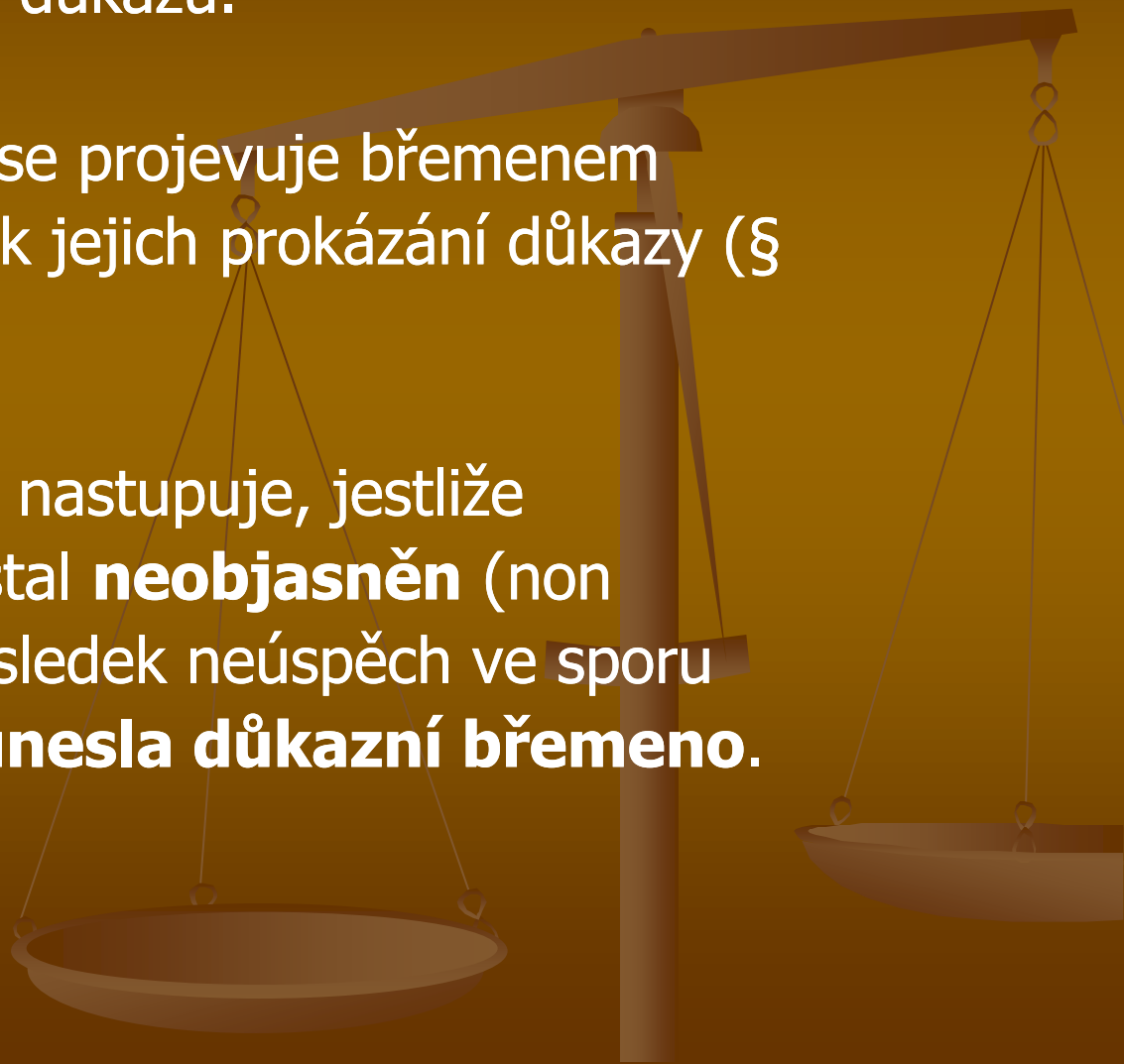

Důkazní břemeno

Napomáhá hodnocení důkazů.

V subjektivní podobě se projevuje břemenem tvrdit fakta a navrhnout k jejich prokázání důkazy (§ 101 odst. 1 OSŘ).

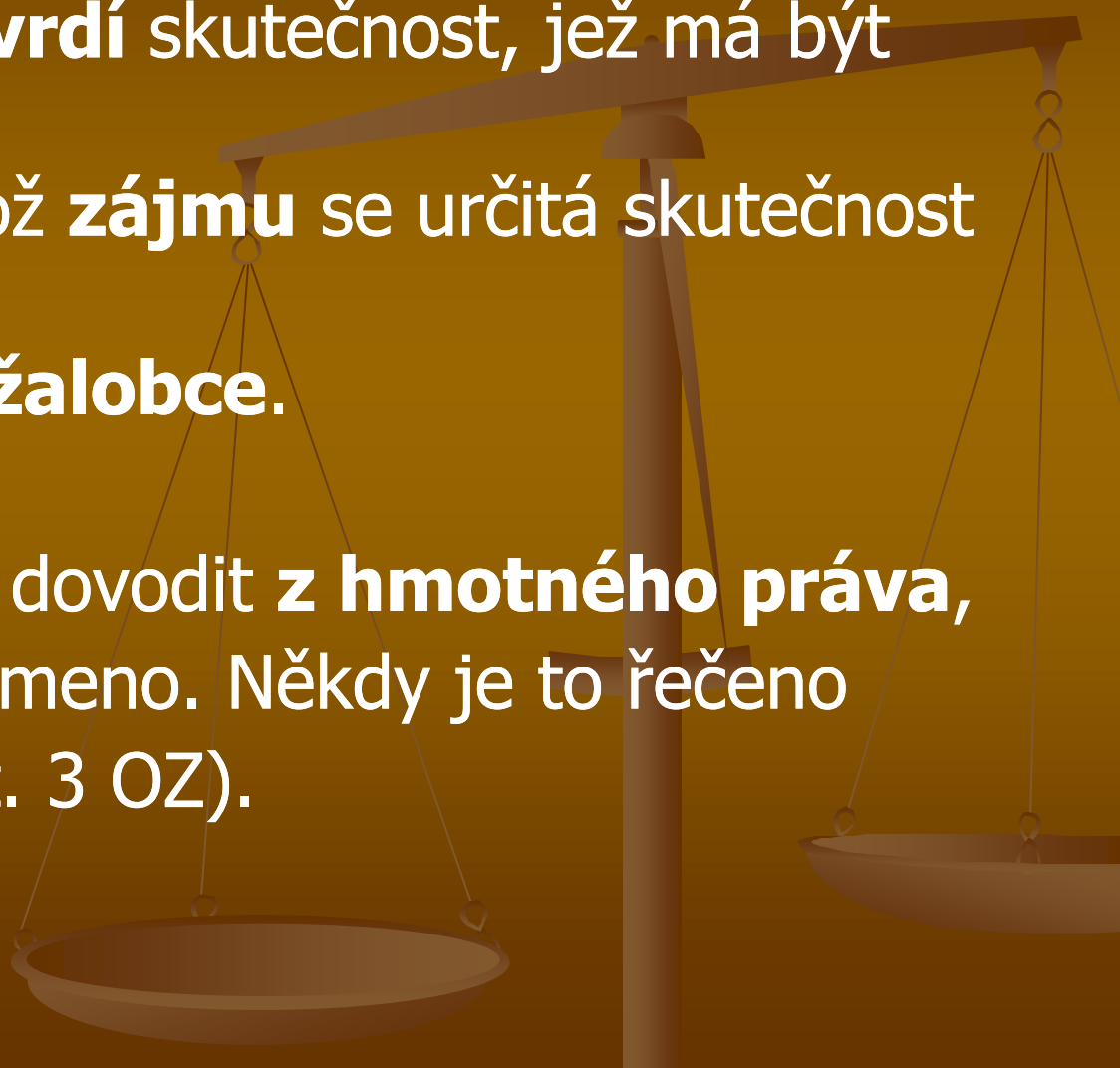
V **objektivní** podobě nastupuje, jestliže **skutkový stav** věci zůstal **neobjasněn** (non liquet). Pak to má za následek neúspěch ve sporu pro tu stranu, která **neunesla důkazní břemeno**.

Teorie o důkazním břemeni

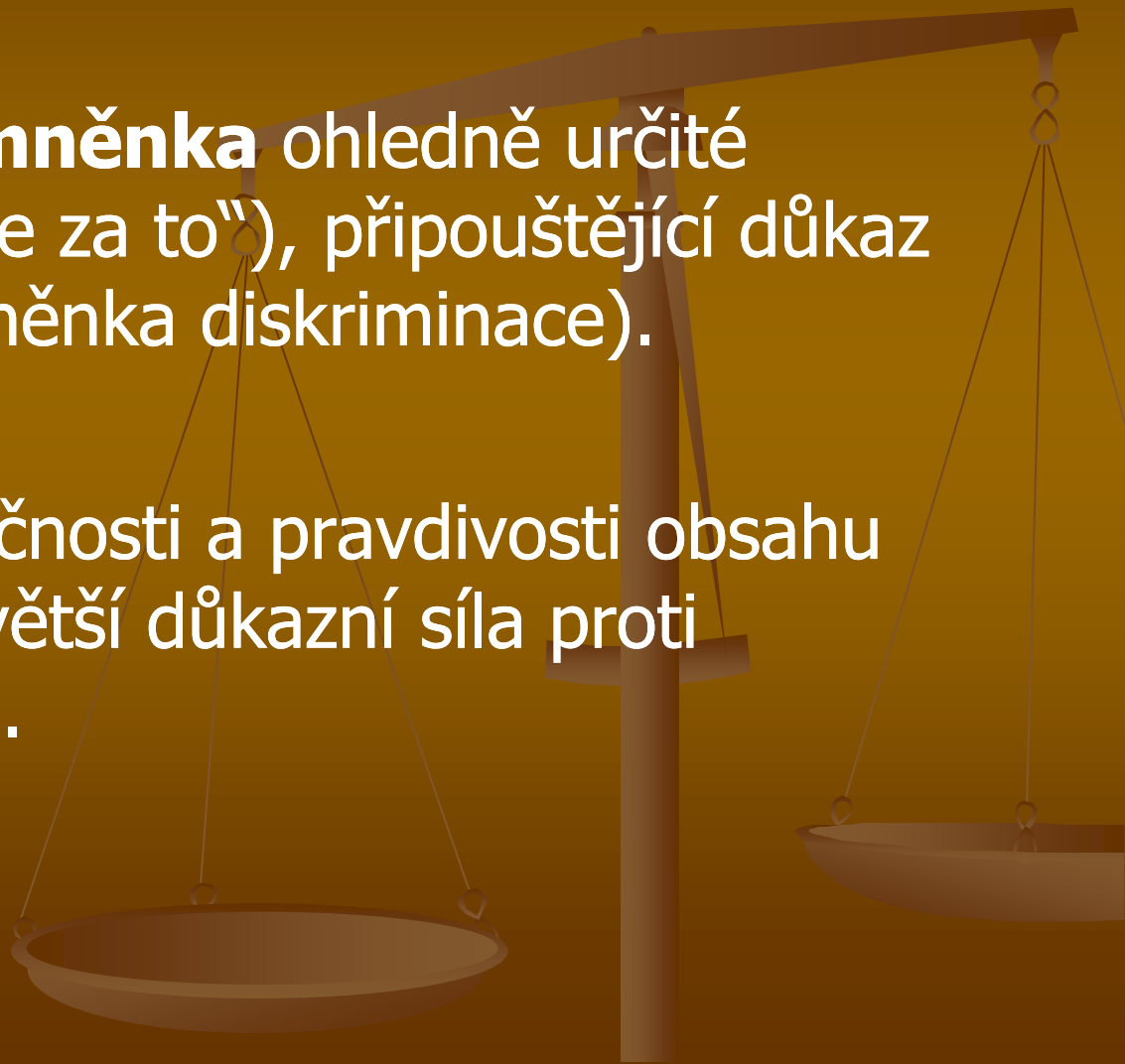
- Nese je ten, kdo **tvrdí** skutečnost, jež má být prokázána.
- Nese je ten, v jehož **zájmu** se určitá skutečnost prokazuje.
- Nese je **zásadně žalobce**.

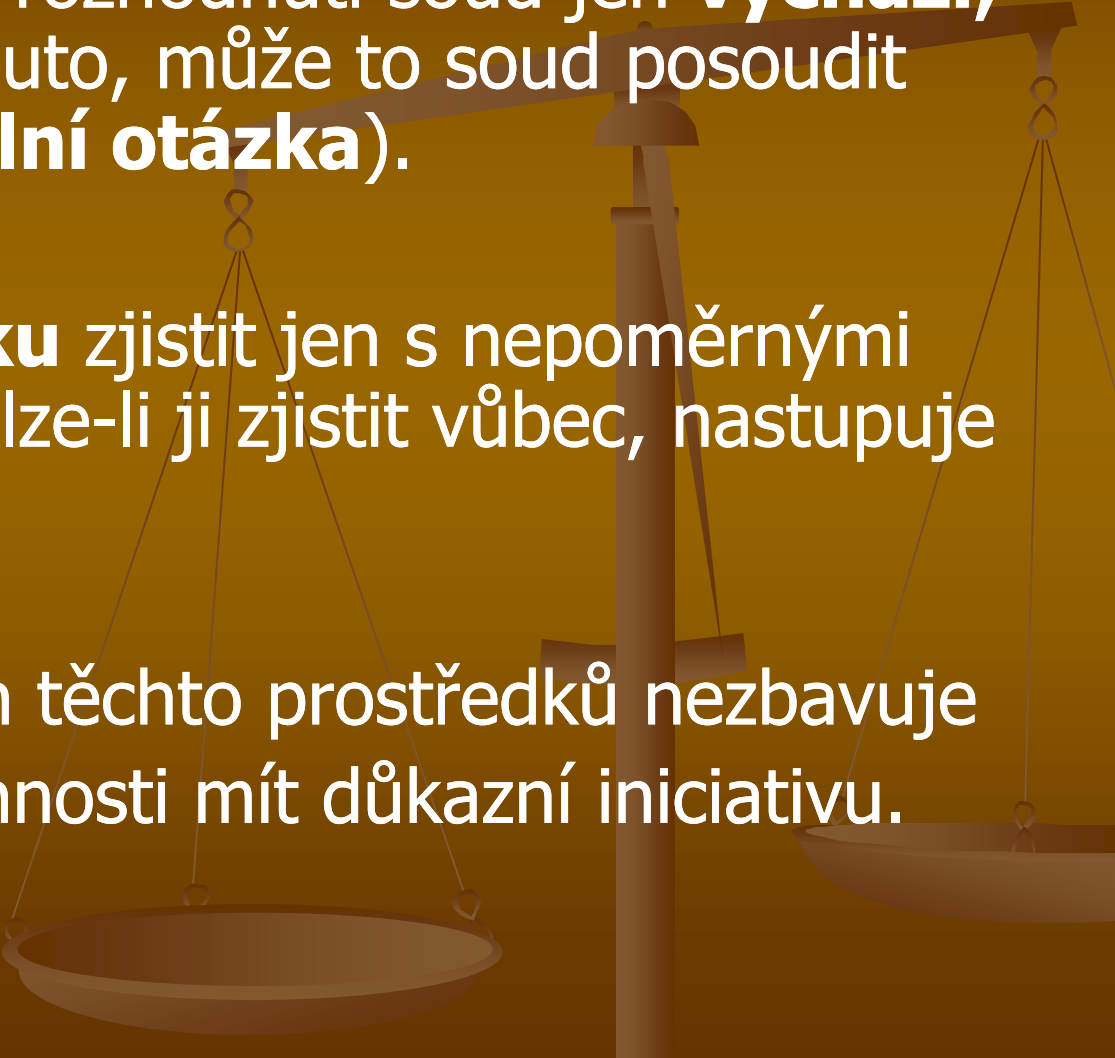
V řadě případů lze dovodit **z hmotného práva**, koho tíží důkazní břemeno. Někdy je to řečeno výslovně (§ 420 odst. 3 OZ).

Prostředky usnadňující dokazování (§ 133 - § 136 OSŘ)

- **Vyvratitelná domněnka** ohledně určité skutečnosti („má se za to“), připouštějící důkaz opaku (např. domněnka diskriminace).
- Domněnka autentičnosti a pravdivosti obsahu **veřejné listiny** (větší důkazní síla proti **soukromé listině**).

-
- **Vázanost** soudu úředním rozhodnutím o spáchaném **deliktu** (vyjma blokového řízení); z jiných úředních rozhodnutí soud jen **vychází**; nebylo-li rozhodnuto, může to soud posoudit sám (**prejudiciální otázka**).
 - Lze-li **výši nároku** zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze-li ji zjistit vůbec, nastupuje **úvaha soudu**.

Možné užití všech těchto prostředků nezbavuje strany ani soud povinnosti mít důkazní iniciativu.